

242. zenbakia

· UZTAILA 2024 ·

pulunpe

Anue, Atetz, Basaburua, Imotz, Lantz, Odieta eta Ultzamako aldizkaria

Palestina

Gaur, atzo bezala,
odolezko euria Palestina.
Eta mundua begiak itxirik!
Gaur, atzo bezala, hotza izotzezko
bihotzetan.
Eta mundua, ez dakit zeri so.
Gaur atzo bezala inpotentzia,
haserrea,
lotsa,
amorrua...
Izain nazkagarriak munduko
agintari gehienak!
Zoazte infernura! Edota Palestinara,
infernua hantxe baitago.

Joxe Jabier Elizalde

Hautatu

komunikazioa

3 hedabide

Komunitate
Helburu
Proiektu
Hizkuntza
Eskualde

bera

pulunpe

amezti

ARGITARATZAILEA AMETZA KULTUR ELKARTEA

PULUNPE SAREA

Euskara Zerbitzua, Gurutze, Patxi, Goizargi, Inma, Izaskun, Irantzu, Virginia, Josu, Arantxa, Maika, Itziar, Facebooken parte hartzen duzuenak, banatzaileak, etab... Barka lezaiguzue, aipatu ez zaituztegunok.

EMAILA

pulunpe@gmail.com

ZENBAKI HONETAKO KOLABORATZAILEAK

Sareeko taldekideez gain, Txurdan, Denok bat elkarte, Lourdes Iraizotz eta Patxi Irurzun.

KOORDINATZAILEAK

Garazi Zabaleta eta Itziar Perez

TIRADA

1.700 ale

INPRIMATEGIA

Gertu

MAKETAZIOA

Zas Komunikazioa

AZALEKO ARGAZKIA

Ultzamaldeko koadrilen eguna.
Egilea: Maider Urzelai

LEGE GORDAILUA

NA 721/93

Inprimategira uztailaren 5ean bidalia

AURKIBIDEA

04

Gaurko gaia. Imozko euskararen bariazio lexikoa

07

Ingurumena. EKOmiradas argazki lehiaketa

08

Kronika. Denok bat jubilatuen elkarte

10

Albisteak.

16

Erreportajea. Lanzko meategia

20

Gure historia. Alkozko agoteak

22

Ekimenak. Eguarasko musika jaialdia

24

Aspaldiko kontuak. Berueteko lapurrak (IV)

27

Ardo Frexkoa. Errespetu falta.

28

Kirola. Eskubaloia

30

Zer ikusi amezti.eus-en

32

Zer irakurri. Ultzamako liburutegia

34

Jaiotzak eta heriotzak. Maiatza

Nafarroako Gobernua
Gobierno de Navarra

Imozko euskara nola aldatzen ari den aztertu du Alazne Fernandez de Muniainek

Ahokotasuna lantzea xede duen Euskaltzaindiako Mintzola egitasmoak sei lan saritu zituen 2023an, tartean, Alazne Fernandez de Muniain erasoarraren: Adinaren arabera bariazio lexikoa Imozko hizkeran: inkesta linguistikoak. Lan hori, saritutako beste bostekin batera, 'Euskera' ikerketa aldizkarian argitaratu dute. Fernandez de Muniainek, berea, herritarren eskura utzi du, Imozko Udalarekin elkarlanean.

Euskera aldizkaria paperean eta euskarri informatikoan argitaratzen da, eta, Euskaltzaindiaren webgunean aurkitu daiteke. Urtean bitan argitaratzen den aldizkariak akademiaren lan esparruetako ikerketa-artikulu originalak eta liburu-aipamenak jasotzen ditu. Bertan argitaratu den, Imozko euskararen bariazio lexikoaren inguruko lana, Imozko udaletxean ere eskatu dezake interesa duen edonork. Bildutako informazioa herritarren eskura jartzea izan baita Fernandez de Muniainen helburu nagusietako bat.

Lan honek hiru belaunaldiren artean dagoen hizkuntza-aldakortasuna erakusten du, eta, osatzeko, hiru belaunaldiren hizkera aztertu ditu Fernandez de Muniainek. 60ko eta 80ko hamarkadetan egin ziren

hainbat inkestaren bidez, eta, Alazne Fernandez de Muniainek berak egindako beste inkesten bidez: "Egina zegoen lagin bat aztertu dut eta neronek eratutako beste lagin batekin konparazio lan bat egin dut. Lan hau jakin-min hutsez sortu zen".

Oker ez banago, lau fasetan osatu zenuen ikerketa. Nola izan da prozesua?

Lehenbiziko urratsean, XX. Mendeko hiru lan interesgarri eta mardul aztertu nituen: Etxaideren *El euskera en Navarra, encuestas linguisticas*; Pagolaren *Euskal fonetika Nafarroan*; eta, José Bizente Uharte Lergaren *Estudio del léxico de la casa en los dialectos vascos de Navarra*. Zergatik lan horiek? Etxalekuko, Muskizko eta Goldarazko hainbat hitzen eta aldaeraren formak jasotzen

“ Jakin-min
hutsez sortu da lan
hau ”

dituztelako. Ondorean, lehenengo fase horretako interesatu zaizkidan hitzak hautatuz nire galdetegi propioa prestatu nuen. Ondoren, zortzi hiztun imoztar hautatu nituen. Pena, Muskitzen ez nuela gazterik opatu eta adineko bakarra dugula. Etxalekun hiru hiztun ditugu, horietako bat gaztea eta besteak adinekoak. Eta, Goldaratzen, bi eta bi, bi gazte eta bi adinekoak. Azken fasea lan hori bera teorizatzea izan zen, bulego lana eta ordu aunitz pantailaren aurrean.

Hiru belaunaldi aztertu dituzu, beraz, bata 60. eta 80. hamarkadetan egin ziren inkestak aztertuz, eta beste bi belaunaldi zuk zerorrek egindako elkarriketetan.

Hori da, hiru belaunaldi, osotara. Lehenengo belaunaldia joan den mendekoa da, 60ko eta 80ko hamarkadetako jendea; denak, hilik daude, bidenabar esanda; eta, ondoren, hiztun garaikideak, gazteak eta adinekoak. Nire lanean hizkuntza aldagaia lexikoa izan da, hau da, hitzen aldaketa; eta, aldagai soziala, adina. Adinaren arabera

Alazne Fernandez de Muniain, artikulua eskuetan ▲

“ Gure euskualdeko euskarak galbidean daude ”

hautatu ditut elkarrizketatuak, esan bezala, hiztun garaikideen artean, gazteak eta adinekoak bereizi nituen, Muskitzen izan ezik, hiztun eskasiak adineko hiztun bakarra izatea ekarri duelako.

Eta bestelako iturriak ere izan dituzu beti ondoan, Amaia Apalauza imoztarraren lana, esate baterako.

Bai, Amaia Apalauza behin baino gehiagotan agertzen da. *Imozko Euskara* liburua argitaratu zuenetik, behin esan nion bezala, mahaian dut, maiz begiratzen dudana liburua baita. Berak piztu zidan, hain zuzen ere, Imozko euskararen inguruko jakin-mina. Ni euskaldun berria edo ikastoleroa naiz, eskolan euskaldundua, eta Amaia Apalauzak bide eman zidan bizi naizen eremuko hizkera hobeki ezagutzeko eta haren inguruko interesa pizteko. Bere lana oinarri izan dut nire ikerketa honetan, dudarik ez dago. Berarekin batera hamaika iturri kontsultatu ditut, aurrez aurrekoak ere bai, adibidez, Sagrario Aleman,

Etxalekukoa; interneten dagoen Euskal Herriko hizkeren atlasa, hamaika hizkuntzalari, adibidez, Iñaki Camino eta Koldo Zuazo... Bibliografia luzea da, luzeegia beharbada (barreak).

Goazen lanaren xehetasunekin eta emaitzekin, hainbat gauza ondorioztatu baitituzu...

Nik ez dut deus deskubritu, baina lehenik eta behin esanen dut, eta ez da atzo goizeko kontua, Imozko euskarak galbidean daudela. Basaburuan ere bai, Ultzaman ere kinka larrian daude, azken hiztunekin lanean ari baitira. Hau da, gure eskualdeko euskarak galbidean daudela esan daiteke. Euskara tradizionalaz ari gara, hau da, berriki arte genituen hizkerez. Joan den mendeko inkestek erakusten dute, beharbada, gure eskualdeko hizkera, osasun aldetik ongi zegoela garai hartan. Geroztik, hainbat faktorek (gastelania, euskara batua edo nagusitu den euskara estandarra) euskararen indargabetzea ekarri dute, eta, bestalde, eraldatzea. Gure hizkera tradizionala eraldatzen ari da. Nahiz eta argi izan behar dugu hizkera beti eraldatuz joan dela, hizkuntzak eta hizkerak ez direlako monolitikoak, aldatuz doaz beti, bestenaz hilik dauden seinale da.

Euskara batuaren eragina handia dela ere baieztatu duzu. Nolakoa da eragin hori?

Euskara batuak mende erdi inguru dauka. Joan den mendeko inkestetan ez zegoen, jakina, euskara batuaren arrastorik, tradizionalaren adibideak ditugu. Hiztun garaikideei bildutako adibideek, berriz, erakusten dute adineko batzuk ere, nahi gabe, hartu dutela euskara estandarren eragina zenbait kasutan; baino, horien aldean, gazteek erakutsi dute euskara estandarren zirkulazioa joerarik nabarmenena. Nolanahi ere, argi utzi nahi dut, nire lan honetan nire hipotesi bat, adibidez, ez dela bete. Nik espero nuen gazteak franko gehiago lerratuko zirela euskara estandarrekin, eta ez da horrela izan. Kontuan hartu dezagun, hala ere, hiztun hauek dialektodunak direla, hau da, imotzen oasitxo bat dela esan daiteke, herri gehienetan jaun eta jabe den euskara mota euskara batua eta estandarra izaten baita. Euskara estandarra hegoaldeko euskara izendatzen dut, eskoletan erakusten diguten eredu delako, komunikabideetan nagusi den eredu, eta hegoaldekoan oinarritutako eredu bat delako, batez ere, gipuzkeran. Hori da nagusia, hori da estandarra, nonahi hori hartzen dugu hiztunok, entzuleok, pertsonok, eta desoreka bat gertatzen ari da tokiko hizkera txikien aldean.

Aipatu duzu, ustez baino gutxiago lerratu direla gazteak euskara estandarrekin, zure hipotesi bat ez dela bete...

Hori da. Bete ez zen hipotesi bakarra (barreak). 25 hitz hautatu nituen, kalteberak izanen zirela pentsatuz, hau da, eraldatuak izateko aukera handiak zituztela. Adibidez, nik pentsatzen nuen euskara estandarrean ezagun den *ezer* hitza gazteek bereganatua izanen zutela

eta gure *deus* hitzarekin ordeztua; eta ez da horrela izan; espero nuen *jolastu* hitza nabarmenduko zela, gurea *jostatu* denean, eta gure hizkera tradizionalen eman zidaten, ordea. *Lapurtu* espero nuen baina *ebatsi* esan zidaten; *trumoia* espero nuen eta *oinazture* esan zuten. Baten bat eraldatu bazuten ere, nire hipotesi hori ez zen bete, gutxi batzuk besterik ez baitzituzten eraldatu. Behintzat inkesta zurrun honetan, hori kontuan hartu dezagun. Izan ere, argi utzi nahi nuke, hau estimazio bat dela, adibide xume bat, hemen ez dago egia biribilik edo errealitate absoluturik.

Gazteleraren eragina, noski, bada beste elementu bat. Hemen zer esan dezakegu?

Gazteetan ikusi dut zenbait hitz zaharkituta gelditu direla. Hau da, gaur egun erabiltzen ez diren hitzen euskal baliokidea ez zekitela. Bere egunerokoaren parte ez direnez, gaztelera hutsean erantzun didate hainbat itemi: *vajille*, *karpintero*, *mareatuik*, *pantorrille*... Haien nagusiek euskal ordaina ezagutzen zuten, nahiz eta hitz

asko ahanzturara kondenaturik daude, ez ditugulako ibiltzen. Hain zuzen ere, adinduen artean oroitu dira baina askotan onartu dute ez dituztela ibiltzen eta zenbaitetan gaztelaniara ere jo dute, azken finean gaur egungo nagusiek eskola frankistan ikasi zuten eta horrek nahitaez erdaldundu zituen nahiz eta gero euskaraz bizi izan diren. Horren adibide ditugu hilabeteen izenak: *diziembre*, *eneroa*, *febrero*... Joan den mendeko hitzunek, berriz, tokiko forma emanez erantzun zuten. Bestalde, ez dezagun atzendu, hala ere, gure eremu honetako euskarak badituela aspaldixkotik ere gaztelaniazko maileguak: *karakola*, *kuartoa*, *desayunoa*, *primabera*...

Eskola frankistek erdalduntzean izan zuten eragina aipatu duzu. Gaur, euskara estandarrarengatik, euskarazko forma batzuk itzultzen ari direla ere ikusi duzu.

Bai, adibidez, joan den mendeko hitzunek: *eraztune* erantzun zuten; gaur egungo adineko hitzunek, *anilloa*, erantzun duten bitartean; eta, gazteetakoren batek *eraztune* erantzun du berriz ere.

Interesgarria da, gazteek eskolan hartutako forma delako, hitzun gazte honen gurasoek *anilloa* erantzun dutelako baina berak *eraztune*. Orduan, nolabait ere zenbait hitzen biziberritzea zor zaio euskara batuari, gutxi badira ere.

Lan honen xedea, artikuluan diozun bezala, “belaunaldien arteko aldaera lexikalei begiratu” eta “hizkuntza nora mugitzen ari den” ikustea litzateke. Zer etorkizun ikusten diozu Imozko euskarari?

Imozko euskara tradizionalari? Orain arte ezagutzen genuen moldeari? Etorkizun grisa. Baina orokorrean euskara berari ere, ezta? Badakigu zein den euskararen egoera gure eskualde honetan. Nire ustez, Imozko euskara, biziraunen duen euskara, batuagotuz eta estandarizatuz joanen da, gero eta gehiago, eta horrela bakarra biziraunen du, nire uste apalean. Azkenean, indarrean den eta nagusi den eredua gailenduko da, mundu honetan globalizazioa bizituko dugun bezala.

Imotzen ere, esan eta erran aldaerak

Gaur egun *esan* nagusitu bada ere, joan den mendera arte *erran* zen Muskitzen, lehenago, Oskotzen esaten zen bezala. Gaur, indargabetuz joan diren aldaerak dira. Gainerako Imotzen, *esan* erabiltzen zen. Izan ere, Imotzen hiru eremu linguistiko bereizten ahal ditugu:

1. Ekialdea. Adibidea, Muskitz: Muskizko hizkera tradizionala Ultzamaldeko hizkera zen, bai lexiko aldetik, baita azentu aldetik ere. Ipar-ekialdeko hizkeren isuria hartzen du.

2. Beste muturrean, Goldaratz: Oso oso sano mantendu den euskara bat da, batetik gainalde horretan dagoelako, bestalde Larraundik eta Basaburutik hurbilago dagoelako; eta, beraz, osasun aldetik hobeki mantendu diren euskarak hurbil inguratutik dagoelako. Larraun aldera hurbiltzen da zenbait gauzatan, hitz batzuetan, lexikoan batez ere.

3. Tartean, gainerako herriak. Adibidea, Etxaleku: Etxalekuk, Goldaratzek ere hartzen duen azentuazioa hartzen du, Imotzek eta Basaburuak hartzen dutena. Lexiko aldetik ez da muturrekoa.

Artikuluaren inprimakia, udaletxean eskuragai

Alazne Fernandez de Muniainen helburua, informazioa jendearen eskura jartzea izan da. Horregatik, artikulua udaletxean eskuratu dezake interesa duen edonork, dohan. **Aurrez aurre, telefonoz edo emailaz eskatu daiteke.** 40 bat orrialde dituen eta *Euskera* aldizkarian argitaratutako aipatu artikulua, edo, hark oinarri duen lana, osorik, ehun bat orrialdekoa. Bietako edozein eskatu daiteke. Bertsio luzeak inkesten emaitzak eta eranskinak ere dakartza.

Nafarroako ekologia anitza, EKOMiradas argazki lehiaketan

CPAEN/NNPEKek lehendabiziko aldiz antolatu du Nafarroa Ekologikoaren Argazki lehiaketa. Guztira, 131 argazki aurkeztu dira, eta horietan Nafarroako lurralde ekologikoaren aniztasun handia erakutsi dela azaldu dute antolatzaileek: nekazaritza eta abeltzaintza, garapena eta landa mundua, biodibertsitatea eta ekosistemak, ekoizleak eta kontsumitzaileak, eta, merkatuak eta dendak.

EKOMiradas argazki lehiaketara aurkeztutako argazki guztien artean lehenengo saria José Luis Zubirik irabazi du, 'Pluma y lana' argazkiagatik; bigarren saria Daniel Andiñonek jaso du, 'Al Amanecer' argazkiagatik, eta hirugarren saria Alfredo Piedrafitak jaso du, 'El Señor de la Noche' argazkiarengatik. CPAEN/NNPEKek azaldu du, argazki lehiaketa honen lehen edizioan aurkeztutako argazki guztien kalitatea baloratzen duela, eta, gainera, parte-hartze maila

arrakastatsua izan dela.

José Luis Zubiri tafallarrak horrela deskribatu du Pitillasen atera eta EKOMiradas lehiaketa irabazi duen bere 'Pluma y lana' argazkia: "Ardiek ingurunearekin eta beste espezie batzuekin duten lotura soinuaren eta ikusmenaren inpaktu hori baino askoz ere zabalagoa da paisaia. Txori-espezie jakin batzuekin, adibidez koartzeekin, harreman mutualista ezartzen dute. Koartzak ardien bizkarretara igotzen dira zuzenean, eta intsektuak kentzen

“ **Kutsaduraren eta pestiziden eraginez, behera egin** ”

dizkiete, arkakusoak eta kaparrak, esaterako. Horrela, ardiak modu naturalean desparasitatzen dira, eta, aldi berean, txori intsektujaleen elikagai gisa erabiltzen dira”.

Epaimahaia argazkigintzako bi profesionalek eta CPAEN/NNPEKeko bi teknikarik osatu dute, eta lehiaketaren helburuak bete diren baloratu dute, argazkiaren teknika, sormena eta originaltasuna eta Nafarroako nekazaritza eta abeltzaintza ekologikoarekiko lotura. CPAEN/NNPEK azaldu duenez, ez da erabaki erraza izan, jasotako argazkien kalitatea ikusita; eta, bestalde, eskerrak eman nahi izan diete, beren begirada ekologikoa aurkeztu duten pertsona guztiei. Gainera, aukeratutako 12 argazkiak Iruñeko Autobus Geltoki Zaharreko nasetan egongo dira ikusgai; eta, saritutako hiru argazkiak eta bederatzi accesitak CPAEN/NNPEKen 2025eko urteko egutegia egiteko erabiliko dira.

1. saria. *Pluma y lana*

Denok Bat

elkartea

Udako bidaiak eta ateraldiak

Ekainean gertatutakoari buruz joango da ale honetako Denok Baten kronika. Oraingoan baditugu egun batzuetako bidaiak. Horiek kontatuko dizkizuegu datozen lerrootan.

Hilaren bederatzitik hamahirura Galiziarako bidaia izan genuen. 30 lagunek Ribeira Sacra-ko parajeak ikusteko aukera izan zuten bost eguneko bidaiari. Lehenengo egunean O Carballiño herrira iritsi ziren, bigarrenean Ourense eta Allariz ikusi zituzten. Hirugarrenean "Ribeira Sacra"-n barna ibili ziren, Sil erreka katamaran batean zeharkatuz. Arratsaldean ardotege batera joan ziren hango ardo bereziak dastatzera. Laugarren egunean, Carballiño eta Ribadavia ikusi zituzten, eta bosgarrenean etxera itzuli ziren bueltan.

Ekaineko egun bateko txangoan, Loarreko(Huesca) gaztelua ikustera joan ginen.

Iruñeko errege zenak, Santxo Gartzes IIIaeraiki zuen 1033-1035 urteetan. Gaur egun, gotorleku erromanikoen artean, Europar egoera onenean mantentzen dena da.

Eraikuntzak izaera militarra zuen, garai haietan musulmanak Pirinioetaraino iritsiak baitziren. Gaztelutik lautada osoa ikusten da, ia Zaragozaraino eta atzealdean Jaca hiria dauka. Urteen joanean eraikuntza berriak egin ziren, nabariak eliza eta monasterioa dira. Urte batzuetan fraileak eta militarrek elkarrekin bizi izan ziren, musulmanen kontra egiteko.

Horiek eta beste hainbat kontu azaldu zizkiguten gurekin ziren

Loarreko gaztelua. Eskuin aldeko dorreak ia mila urte baditu! ▲

▲ Bazkarirako bidean, Loarren

bi gidek. Gazteluko gela eta leku desberdinak ikusi genituen, eguraldiak ateri iraun zuen tartetxoan.

Sarrerako dendatik pasa ondoren, autobusak hartu eta Loarre herrira jaitsi ginen, han dagoen Hospederian bazkaltzera.

Herriko plazara ematen zuen jangelan ederki bazkaldu genuen eta kafe ondoren batzuk musean eta besteak herria ikusiz pasa genuen arratsaldea.

Arkupeak elkartarekin egiten ditugun bidai horietako bat genuen hilabete honetan, nora, eta Albaniara! Hara joan ziren gure elkarteko batzuk, hain

turistikoa ez den herrialde hura ikustera. Ekainaren 23an atera eta 30an itzuli ziren. Berat hiritik hasi eta Sarandatik Corfu irla bisitatzuz lehenengo egunetan eta azkenekoetan Tirana eta bere ingurua ikusiz aprobetxatu zituzten 8 egunak.

Uztailan ez dugu txangorik egiten baino bai kalderete festa eta abuztuan Zarautzera joanen gara. Hori dena iraileko alean kontatuko dizuegu. Bitartean osasuntsu egotea opa dizuegu.

**Denok Bat
Jubilatu
Elkartea**

▲ Albaniara joan ziren Denok bateko bidaiariak

▲ Burutaingo elkartean bildutakoak mahian prest!!

Eritzegoitiko ur-biltegi berria amaitu da

Martxoan hasieran hasi ziren lanak eta Sasoi Eraikuntzak enpresak osatu ditu. Azken ukituak falta dira, baina lanak ia osorik burutu dira. Ur-biltegi berria hormigoi armatuzkoa da eta 125 m³-ko edukiera du.

Ur-biltegiaren obra Atezko goiko ur hornidura berritzeko lanen barnean kokatzen dira. Izan ere, Aizarbilgo iturburutik Beuntzako ur-biltegiraino doan hoditeria ere berrituko da, udan zehar. 6.300 metroko hoditeria da, dentsitate altuko polietilenoazko tutuez osatuko dena, 90, 100 eta 110 mm-ko diametrokoak. Helburua, egungo hodian ur ihesekin amaitzea eta ur emaria handiagoa izatea. 8.516 m³ galtzen ziren urteko eta horren ondorioz ura ponpatu behar zen Urepeleko iturburutik. Udalak kalkulatu duenez, lanen ondorioz, 4.345 kwh-ko aurrezpen energetikoa izanen da.

Bi lanen kostua, guztira, 656.190,80 eurokoa da, BEZa barne. Horietatik 477.333,35 euro diruz lagundu dira.

Eritzegoitiko ur-biltegi zaharra ▲

Eritzegoitiko ur-biltegi berria ▲

Udako oporrak, eskolako ikasleendako

Larraitzarko ikastetxean Aniztasunaren Egunean zintzilikatu zuten murala nabarmendu dute ikasturte amaiera honetan. Mural horren osatze lanetan, gainera, Oihanzabal eskolako ikasleek ere parte hartu dute. Oihanzabalen, bestetik, jaialdi ederra antolatu zuten ikasturtea despeditzeko, eta, ondoren, herri kirolak eta jokoak egin zituzten frontoian.

Ekainaren 19an, 10:00etan hasi zen jaialdia. Dantza egin zuten txikienei; ondoren, 3. eta 4. mailakoek ETS taldeko Aukera Berriak abestiari letra moldatuta, Oihanzabal utziko duten 6. malaikoei kanta eskaini zioten; eta, 5. eta 6. mailakoek, antzezlan bat osatu zuten.

Esan bezala, Oihanzabalen, ikasturtea agurtzearekin batera, 6. mailako ikasleak ere agurtzen dituzte, Larraitzarrera pasako baitira datorren ikasturtean. Horretarako, bideo bat proiektatu zieten, txikitatik hasita gaur egunera arteko argazkiekin, eskolako haien

ibilbideari errepasso egiteko. Ekitaldiaren ondoren, aipatu bezala, frontoira joan ziren guztiak, jostatzera eta herri kirolak egitera, eta, gurasoek prestatutako hamaiketakoaz disfrutatzen.

Aurten 39 ikasle izan dira Oihanzabalen. Zuzendaritza, Maite Rodriguezek azaldu digunez, aurreko ikasturteari segida eman diote. Izan ere, eskolako lan taldea osorik aldatu zen joan zen urtean. Ohiko ekimenekin batera, hau da, aste txuria, neguko eguberrietako jaialdia, gau beltza eta euskararen eguna, esate baterako, beste batzuk ere nabarmendu nahi izan ditu: "Horiek asko disfrutatzen dituzte. Gainera, otsailtik, bertso saioak egin ditugu, eta antzerkia eta bertsolaritza uztartzen dituen antzerki emanaldia egin zuten ikasleek. Bestetik, handienek hezkidetzat tailerrak ere egin izan dituzte. Eta, nahiz eta Aniztasunaren Egunean bertan ez ginen egon, Larraitzarko ikastetxeko muralean ere parte hartu dugu, oso polita gelditu da".

¡Zure zain gaudе!

Erp. Gulina km. 12'8
31867 Aroztegi - Atezko Ibarra
IZARPE KANPINA

ASTELEHENETIK OSTIRALERA
9'00 - 20'00
LARUNBATA ETA IGANDEA
9'00-14'00 / 16'00 -20'00

iritzia

Itziar Diez de Ultzurrun
euskalerraierratia.eus

Murgiltze eredu urardotua

2024ko apirilaren 26a

Esparru euskaltzale batzuetan kezka dago euskarazko murgiltze-eredua ez ote den sobera urardotu. Kezkatua nago ni ere eta iruditzen zait eredu hobetzeko proposamenak egin eta entzuteko garaia dela. Nik, oraingoan, ingelesaren irakaskuntza goiztiarraz egin nahi nuke gogoeta, zeren, ingelesa Haur Hezkuntzan ikasten hastea orokortu den arren, ikerketa batzuen arabera, anitzez egokiago litzateke haurrak 6-8 urterekin hastea atzerriko hizkuntzak ikasten (Europar Batasuneko herrialde gehienetan, esaterako, Lehen Hezkuntzan hasten dira atzerriko hizkuntzak lantzen).

Bestetik, orain, garai batean ez bezala, umeek ingelesa esku-eskura daukate inguruko pantaila orotan; ingelesa geroago ikasten hasiko balira ere, sinetsita nago hizkuntza azkarrago ikasteko modua izanen luketela egungo baliabideak eta teknologia ongi probestuz gero.

Badirudi uste dugula Euskal Herriko haurrak munduko buru-argienak direla, baina, tamalez, munduko haur guztiak bezalakoak dira: hizkuntza batean sakon eta taxuz murgildu ezean, ezin hiltun oso bihurtu. Batzuetan iruditzen zait eleaniztasunaren ziria ederki sartu digutela, pozik egin diogula amuari kosk. Azken batean, kosmopolita espainolzailei, Sánchez Espainiako Erresumako lehendakari izan ala ez, bost axola zaie murgiltze-eredua diglosia betikotzeko tresna bihurtzea. Kontua da ea guri axola zaigun, ea prest gauden ustel gertatzen ari diren ildoetatik aldentzeko.

Larraitzarko eskolako mural kolaboratiboa

Larraitzarko eskolako HH, LH eta DBHko ikasle guztiek urtean zehar landutako proiektuari amaiera eman diote: Libs Ellioten lana oinarri izan duen mural erraldoia. Ikasturtea amaitu aurretik, Aniztasunaren Eguna ospatuz, ikastetxeko sarreran zintzilikatu dute.

"Libs Elliott artistaren artelanak ardatz hartuta teknologia eta artisautza tradizionalaren elkargunea aztertuz eta unitatea eta barietatearen kontzeptuetan oinarrituz diseinu geometriko sortzailea eraikitzen aritu gara ikastetxeko komunitateko kide anitz" azaldu dute eskolako irakasleek.

Artista hau inspirazio iturri hartu zuten eta 5.500 zurezko piezekin, ikastetxeko sarreran jartzeko mural kolaboratibo koloretsua landu dute urtean zehar. Mural hau sortzeak ikastetxeko elkarbizitza sustatzea eta talde lanaren esentzia azpimarratzea zuen helburu. Hau lortzeko, elkarlana eta batasuna ezinbesteko baloreak direla adierazi dute, eta balore hauei eutsiz, ikastetxe batek bere erronkak lortuko dituela baieztatu dute.

Murala ikastetxearen sarreran egiteak arrazoi bat dauka, izan ere, ikasle, familia, irakasle zein ikastetxeko beste langileek egunero ikusiko dute, eta, beraz, "lorpen anitzen sugarra, elkarlana eta batasuna" mezua bidali nahi dute egunero. "Aurten lortu dugula erran dezakegu, baina arte lan hau etorkizun oparo eta emankor baten hazi erraldoia izatea nahiko genuke. Ondoko urteetan sortuko diren proiektuekin gure ikasleak loratuko direnaren itxaropena dugu" gehitu dute.

Euskararen eguna ospatu zuten Lantzen

Duela 15 urte baino gehiago hasi ziren euskararen eguna antolatzen, eta, aurren ere, jende mordoak bildu zen.

Haur lasterketarekin, goizeko 10:00etan eman zioten hasiera txikiendako eta helduondako antolatutako egitarauari. Ondoren, herriko trikitilariekin kalejira eginez alaitu zituzten kaleak, taloa jatera joan aurretik. Gainera, haurrendako herri kirolak, eta hainbat eta hainbat ekimen izan zituzten herri bazkaria baino lehen. Bazkalondoan, umeendako tailerrak ere izan zituzten, eta, musikarekin jarraitu zuten iluntzera arte. Herri afaria ere egin zuten.

Etxikarte, garaile, bigarren urtez jarraian

Ultzama aldeko koadrilen egunaren bigarren edizioa izan da ekainaren 15ean, Larraintzarren. Herri Kirol proban Etxikarte izan da txapelduna, bigarren aldiz jarraian.

10:00etan hasi zen Herri Kirol proba eta iaz bezala hamar taldek parte hartu dute lehiaketan. Osotara 110 parte-hartzaile izan dira aurten, beste behin ere, harmailak beteta. Kamiseta gorritz, Etxikarte izan da

txapela eraman duen taldea, joan den urtean bezala. Gertutik, Txokorracing taldeak eskuratu du bigarren postua; eta, hirugarrena, Mokordis taldeak.

Ondoren, bazkaria izan zen Larraintzarko pilotalekuan, eta, musika ere alaitu zuten jaia goizeko ordu txikiak arte.

Sailkapena:

1. Etxikarte: 20' 31"
2. Txokorracing: 20' 48"
3. Mokordis: 20' 52"
4. Errezetak: 21' 12"
5. Los Zatak: 21' 15"
6. Kilikis: 22' 10"
7. Xulatez: 22' 13"
8. Morkotx: 22' 41"
9. Artozakis: 22' 47"
10. Txutxumutxuak: 23' 07"

Amaitu da Lanzko frontenis txapelketa

Bigarren urtez antolatu dute Lanzko frontenis txapelketa arrakastatsua. San Juan gauarekin batera izan ziren finalak.

lazkoa arrakastatsua izan bazen, 22 bikoterekin, aurtengoa are gehiago: 30 bikotek eman dute izena, helduen mailan. Gainera, haurren maila ere badute, sei bikotek parte hartu dute horretan.

Esan bezala, ekainaren 23an izan ziren finalak. Umeen mailan Eñaut Berdonces eta Belate Mariñelarena izan dira txapeldunak; eta, txapeldunordeak: Mara Gavin eta Jon Juvera.

Helduen mailan, berriz, Jone Larrayoz eta Iñaki Sarasibar izan dira garaile, Leire Oskotz eta Xabi Juveraren kontra. Zorionak guztioi! Gutxi dira egiten diren frontenis txapelketa mistoak, eskualdean guk ez ditugu gehiago ezagutzen. Arrakastak jarraitzea espero dugu hirugarren edizio batekin.

deceuninck

Elegant **ThermoFibra** Infinity

Uf (W/m²k) **0,85**

JASANGARRIAK ETA EFIZIENTEAK

ENERGIA AURREZTEA

**SEGURTASUNA ETA
SENDOTASUNA**

ERABATEKO ISOLAMENDUA

Lanzko meategia, Mendebaldeko Pirinioetako garrantzitsuena

80. hamarkadan itxi egin zuten aztertu zen lehenengo haitzuloa, baina, Lanzko udalaren eta zenbait adituren lanari esker, ikerketa berriz abiatu zen eta aurkikuntza harrigarriak egin dituzte azkeneko lau urteetan. Erromatarren garaian meategi garrantzitsua izan zela jakina zen, eta, orain, hipotesia da brontze aroan ere erabili zutela, hau da, duela 2.500 urte, gutxi gorabehera. Mendebaldeko Pirinioetako meategirik garrantzitsuena izan liteke. Udalaren laguntzarekin, bisita ederra egin dugu.

Vianako Printzeak koordinatzen ditu indusketa eta ikerketa lanak, baina, arkeologo, geologo eta espeleologo lan talde ederra ari da lanean. Guztia, Lanzko Udalaren elkarlanarekin. Hain zuzen ere, Lanzko udaleko Ruben Beuntzak gidatu gaitu meategiraino. Tokia izugarri ederra da, eta, begi arruntak erraz ikusten ez dituen arren, ongi begiratuz gero, ustiatu zuteneko aztarnak daude nonahi. Guk Ruben Beuntzaren begi zorrotzei esker ikusi ditugu: "Haitzuloetan bakarrik ez, kanpoan ere ustiatu zuten. Lubaki moduko batzuk sumatzen dira. Hala ere, gaur egun ez du garai hartan izanen zuen itxurarekin zerikusirik. Lanen ondorioz, zuhaitz eta landaredi gutxi ikusiko zen eta hautsa, nonahi. Hala esan ziguten adituek", kostata imajinatu dezakegu.

Lan talde anitza

Txus Gartziarekin batera, Teresa Lacosta eta María Fernandez arkeologoak daude taldean; hiruak nafarrak, Fernandez Lantzen bizi da: "Herrian arkeologo bat izanda, nahi eta nahi ez taldean egon zedin izan zen nire nahia. Besteek ederki ulertu zuten". Nafarroa Garaikoekin batera, Arrosako (Behe Nafarroa) Argitxu Beyrie eta Eric Kammenthaler eta Toulouseko Unibertsitateko Jean Marc Fabre arkeologoak ari dira. Eta, arkeologoekin batera, Arturo Hermoso de Mendoza Satorrak Taldeko espeleologoak eta Eneko Iriarte eta Martin Arriolabengoa geologoek, Burgosko Unibertsitatekoa eta Euskal Herriko Unibertsitatekoa, osatzen dute aditu sorta.

Ruben Beuntza:
**Aierdi erreka-
alde osoari behar
duen garrantzia
eman behar zaiola
uste dugu**

Adituen talde horren ondoan dago, etengabe, Ruben Beuntza, eta nabari da berak ere besteen pasioa partekatzen duela: "Txus Gartzia arkeologoarekin etengabeko kontaktuan nago. Pasio izugarria erakusten du eta berarekin erraza da lan egitea".

Espoliazioa

1988ko abuztuaren 15ean Frantziatik etorritako lau pertsona atxilotu zituzten Basajaun Etxea (Aierdi-3) kobazuloan estalagmitak eta estalaktitak lapurtzeagatik. Espoliatutako pieza guztiak, batzuk 50 zentimetrokoak, milioi eta erdi pezetetan baloratu ziren garaian. Epaileak, baina, lau egunetara aske utzi zituen, Navarra Hoy egunkariko albistean irakurri daitekeen bezala.

Aurkikuntza harrigarriak

Hiru haitzulo aztertzen ari dira: Aierdi-8, Aierdi-3 eta Aierdi-4. Osotara, 4 kilometro baino gehiagoren topografia egin dute, eta, oraindik, galeria batzuk falta dira, oso sakonean daudelako edo harria txikitu behar delako. Guztietan izan dira aurkikuntza harrigarriak, eta, beharbada, egonen dira gehiago, haitzuloetako batean galeria multzo bat baitago oraindik esploratu ez dena eta egun ezagutzen den topografia bikoiztuko lukeena.

· **Aierdi-3:** Agian ez da ikusgarriena, baina berebiziko garrantzia du Aierdi-3n aurkitu zuten zeramika puskek. Ruben Beuntzari Txus Gartziak deitu zion berehala: "Esan zidanean, pentsatu nuen, zeramika zati bat? Hori ez da izaten hainbesterako ezta?". Brontze Aroko zeramika puska bat zen, ordea, eta, horrek esan nahi du, gehiena erromatarren garaian ustiatu bazen ere, lanak Brontze Aroan hasiko

zirela, hau da, k.a 3.300etik k.a 1.200era bitartean. Kasu honetan, duela 2.500 urteko zeramika dela uste da.

· **Aierdi-8:** Lanei berriz ere heldu zitzaientean, Aierdi 8 kobazuloarekin hasi ziren. Bertan, inskripzio bat aurkitu dute: IKAE. Iberieraz egindako inskripzio bat omen da, baina ez dakite bere esanahia. Bartzelonako Unibertsitateko Latin hizkuntzako Javier Velez filologo katedradunari galdetu diote eta lau letra besterik ez direnez ezin omen da jakin esanahia, baina iberiarren garaian alfabetizazioa uste duguna baina zabalduagoa zegoela adierazi zien.

· **Aierdi-4:** Bukatzeko, Aierdi-4 haitzuloa dugu. Hemen, mailu bat dugu agertu diren objektu ikusgarrien artean, bere ezaugarriak dituen bakarra baita penintsula osoan. Gainera, larru puska bat eta ehun zati batzuk aurkitu dituzte.

Ikerketaren abiatzea

Meategia 70.hamarkadan ezagutu zen, orduan ikasi zen erromatarren garaikoa zela. 80.hamarkadan, ordea, Aierdi 3 haitzuloan egindako espoliazioaren ondorioz, hura itxi, eta ikerketa alde batera utzi zen. Lanzko udala ez zegoen ados kudeaketarekin, ordea, eta, besteak beste, haren bultzadari esker, abiatu dira berriro lanak: "Udala ez zegoen ados Aierdi 3 haitzuloari ematen ari zitzaien erabilerarekin. Itxi ondoren, eremu babestua izendatu zuten eta helburu didaktikoekin edo ikerketa-helburuekin bakarrik bisitatu zitekeen. Baina 40 urte baino gehiago itxita zerraman eta ez zen helburu hori betetzen".

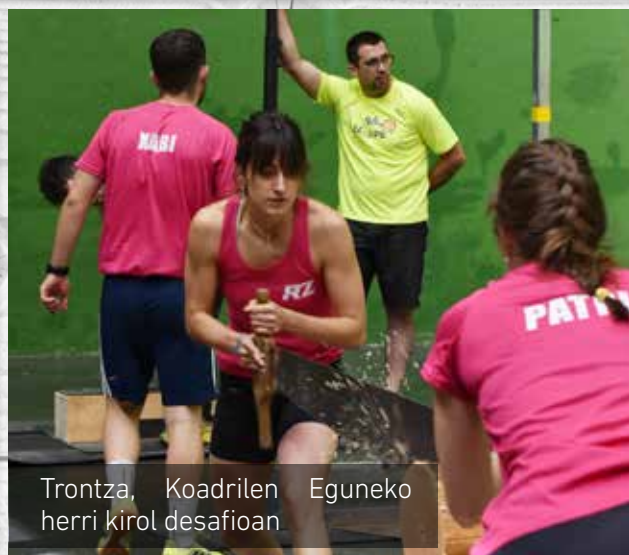
Horregatik, hainbat departamenturekin eta aditurekin jarri ziren harremanetan: Ingurumen Departamentuko Gune Babestuen sekzioarekin, Herri-lanen Departamentuarekin, Kultura eta Ondare Departamentuarekin, Juan Tomasekin (saguzarretan espezialista den biologoa), Arturo Hermoso de Mendoza espeleologoarekin eta Lantzen markatzen ibiltzen diren basozainekin: "Aierdi-3 haitzuloaren ate berean egin genuen bilera, eta haren eta erreken aldean dauden barrunbeen iraganaz eta etorkizunaz hitz egin genuen. Izan ere, kezkatuegitengintuen, Aierdi-3 bakarrik babestuz, beste guztien kontserbazioa ez ote genuen sakrifikatzen. Aierdi erreken alde osoari behar duen garrantzia eman behar zaiola uste dugu. Harrezkero, Vianako printzearekin lanean ari gara Aierdi erreken ubide arkeologikoaren inbentario eta katalogazio lanetan".

Zenozko herritarak, Arañozen

Txokoracing taldea, txapeldunordea,
Koadrilen Eguneako desafioa amaituta

Trontza, Koadrilen Eguneako
herri kirol desafioan

Lurdes Arregi, eskola autobuseko begiralea jubilatuta da, bere azkeneko eguna Gartzarongo umeekin

Erraldoiak, jendez inguratuta,
Gaztanberaren egunean, Lizason

Gaztanberaren eguna, Lizaso

Dorrea osatzea, Koadrilen Egunean

Sega, Udaben

San Juan sua, Gartzaronen

Hemen ere izan ziren agotak

Alkozkoiei buruz zenbait kontu

Agotak famatuak izan dira Erratzun, Erronkarin eta bertze zenbait tokitan. Dena dela, gure alderdian ere agota familia batzuk izan dira, bizpahiru Lantzko Baserrian eta Alkozko herrian bakarren bat. Gaurkoan Alkozko Sala agot familiaz idatziko dugu.

Hamazazpigarren mendearen bukaeran edo hemezortzigarrenaren hasieran, Larrasoanatik etorri ziren Alkotza Miguel Sala eta Joana Elizondo senar-emazteak herriko errota eramateko.

Alkotzen sortu zitzairen Martin semea eta aurki bertzeren batzuk ere bai, baina ez dugu daturik opatu.

Seme hau, oso gazterik, 1717an ezkondu zen Lozengo Beitikoetxeko Margarita Gaztelurekin (Pedro Gaztelu eta Joana Auzaren alaba)

Urte batzuk errothan bizi ondoren, 1724. urtean **Gurasonea** deitu etxea erosi zuten eta bertara lekualdatu ziren. Gurasonearen mugakideak **Bastagillenea**, **Lakarnea** eta herriko karrika ziren. Gaurko egunean ere etxe horren toki eta izenak irauten du.

Lanetik dirua egin zuten, dirudienez, Gurasonea erostean at, 1735. ean etxe berri bat egin baitzuten, **Gurutzenea** deitzen duguna eta bertan jarri ziren bizitzen. Ondorengoak ere bai.

Ekonomia aldetik ongi ziren, baina agota izate horrek oztopo eta ezinikusi franko ekarriko zien:

1720. urtean Martin Salak herriko zenbait auzo salatu zituen eraso egin ziotelako eta, bertze aldetik, eskatu zuen herriko jendea jartzen zen Elizako banku beretan esertzeko dretxoak.

Salatu zituen auzoak honako hauek ziren: Pedro Gelbentzu, **Joanekoa**, Martin Igoa, **Bastagillenekoa**, Leon Igoa **Matxinbarnekoa** eta Sancho Gerendiain, aurki **Maistarnekoa**.

Salaketan aipatzen du nola 1720ko ilbeltzaren lehenean, meza nagusian, elizako erdialdeko bankuetan zegoen jarrita, gainerako auzoak esertzen ziren tokian. Hala ikusi zutenean, Pedro Gelbentzu eta Martin Igoa hurbildu eta erran omen zioten ez zitekeela bertan eseri eta bi aldeetatik besoetatik heldu eta atera omen zuten meza entzuten ari ziren guzien eskandalagarri.

Indarrez eraman zuten agotentzat zuten bankuraino eta hori aski ez eta bertan eduki zuten besoetatik helduta inora lekutu ez zedin. Eta gehiago dena, zangoak ere lotu egin zizkieten.

Lekukoek erran zuten erasotzaileen laguntzaile aritu zirela Leon Igoa eta Sancho Gerendiain ere.

Meza hasieran zegoen bankutik indarka altxatu zutenean eta horretaz izan zen borrokan, lurrera erori eta aurpegian izan zuen zauritik odoletan hasi zela.

Salatuak, beren aldetik, honako hau azaldu zuten: Alkotzen, aspalditik, bizitzera etorri izan ziren **agotak** deitu jendea, elizan berendako banku berexi bat izaten zuten, gainerakoengantik aparte, eta banku horretan jartzen ziren delako pertsona horiek. Banku hori elizan sartu eta eskuineko aldean izaten zen, atari ondo-ondoan.

Jakina, Martin Sala auzoendako ziren bankuetan jarri zenean, uste izan zuten dretxo guziekin

Herriko eliza eta elizataria edo zimitoria. ▲

behartzen ahal zutela lekuz aldatzea eta agoten bankuetan eseri araztea.

Eta Tribunalak arrazoi eman zien akusatuei eta Sala familia handik aitzina bertan eseri behar izan zuen.

Bigarren auzia Elizako Tribunaletan jarri zuen Martineek. 1728. urtean, Alkozko parrokoak, Martin Etxalekuk, hilobi-titulu bat eman zien Martin Sala eta Margarita Gaztelu senar-emazteei, Gurasoneko jaun-andreei. Zimitorioko azken lerro hutsean eman zien hilobia eta **Bastagillenea** eta **Matxinbarnekoekin** egiten zuen muga.

Herriko auzoek ez zuten hilobia auzokoen pare izan zedin nahi eta gutxiago haiekin nahasian egon. Eta aipatzen da, nola horrelako kalitateko "jendajea" hiltzen denean, hemen eta hurbil den Lantzen eta bertze edozein herritan, tokirik apalenean lurperatzen dela, bereiz gainerako jendeengandik.

Martin Salak, bere adierazpenetan dio Obispoa bisitaz herrira etorri zenean eman ziola hilobi-titulu bat eta Alkozko apezari eman ziola publikatu zezan. Gainera berak horrelakoetan ohikoa zen limosna eman zuela.

Herriko Prokuradoreak, azaldu zuen delako familia hori agota zela eta nahiz etxe baten jabe bihurtu, Nafarroako Erreinuak ohitura segituz, ez zela onargarria auzoek zituzten onurak bereganatzea, eta, hortaz, ez zaiela utzi behar hilobia izan dezaten gainerako auzoen tokian.

Obispoaren sententzia Martin Salaren aldekoa izan zen. Hilobitako eman tokia erabiliko zuen handik aitzina.

Gurutzena egin ondoren eta bi etxeren jabe izanagatik, liskarra, ezinikusia eta haserrea ez ziren bukatu.

1737an, Martin Salak Pedro Sanz de Iriarte, **Etxeberriko** nagusia salatu zuen. Etxeberri belar eta iratze metak Gurasonearen aitzinean jartzen omen zituen, maistar Juan Ilarregi zuenean.

Belar eta iratze hau uda bukaeran ebakitzen zen eta metetan pilatzen zen gero behitegi eta txerriotietara eramateko, ongarria egiteko.

Etxeberri zioen berak erabiltzen zuen lekua komunala zela eta bazuela erabiltzeko dretxoa.

Martinek, berriz, belar meta horiek bera jabe zen etxe ondoan arriskutsuak zirela suteran bat sortu zezaketelako eta Etxeberriak bazituela hurbilean lurrak metak bertan egiteko.

Aipagarria deritzogu nola auziguzian ez den aipagai txikiena ere egiten gainerako etxeen aldamenetako meta kontuez. Ez ziren egiten eta! Horrengatik segurutzat jotzen dugu Gurasonearen ondoan jartzeak ez zezakeela azaldu agoten kontrako ezinikusia baizik.

Ikuskatutako dokumentuak
Nafarroako Artxibo nagusia
Prozesu Judiziala: 314030
Prozesu Judiziala: 139274.

Artzapezpikuko artxiboa
Kaxa: 1826. Urtea 1728.
Almandoz idazkaria.

Hiztegia

Agota: Arrazazen? Ez jakin. Dakiguna da baztertuak bizi izandako talde bat zela, mespretxatua eta askotan iraindua. Dena dela, euskaldunak eta zuriak ziren, itxuraz besteengandik desberdintzen ez zen jendea.

Baserria. Lantzo herria baino lehentxeago beti izan dira etxe batzuk. Zati horri "Baserria" deitu izan zaio Lantzen. Eta, hain zuzen, Alkozko herri zaharra pasatu eta Arraitz aldera hedatzen den etxe multzoari ere "Baserria" deitu izan zaio.

Mendea: siglo

Auzoa: vecino. Bezindadea zuena (herriko etxaldeak zuten bezindade edo "auzo dretxo" hori)

Salatu: denuntziatu.

Salaketa: denuntzia

Eraso egin: atacar

Hilobia: tumba

Zimitoria: Eliz-ataria. Elizatarien lurperatzen ziren garai batean hilen gorpuk eta horri deitu izan zaio zimitoria edo zimitoria. Oraindik zenbait herritan erabiltzen da hitz hau erranahi honekin.

Onura: beneficio, provecho

▲ Herriko eliza, 1940. urtekoa, gutxi gorabehera.

Amesteko musika, Eguaratsen

Hiru egunetako musika jaialdia, Atetzen

Music To Dream musika festibala izanen da Eguaratsen, irailaren 6an, 7an eta 8an. Suakai taldearekin lotura duen Music to Dream elkarteak antolatzen ari da eta Suakairekin batera, Oreka TX eta Euskadiko Orkestra Sinfonikoko perkusio atala izanen dira. Horiek, beste talde eta bakarlari batzuen artean; izan ere, hiru ohol-tza jarriko dira jaialdian. Baina, ingurugiroan ahalik eta kalte txikien eragin nahi du, eta, horregatik, 200 pertsonarendako edukiera muga izanen du.

Musika instrumentala, folk eta musika klasikoko forma berriei tokia ematea da jaialdiaren helburuetako bat. Horrela, hiru egunetan eta hiru eszenatokitan genero eta estilo horietako taldeak eta musikariak pasako dira: Suakai, Oreka TX, Euskadiko Orkestra Sinfonikoko perkusio atala (*livingroom* ikuskizuna eskainiko dute, non erratzak, arrainontziak eta eguneroko tresnak erabiltzen dituzte), Juan Ignacio Emme (Euskadiko Orkestrako Violoncello bakarlaria), Irene Etxebeste biolin-jolea, Iruñeko Orkestra Gaztea eta Iñaki Dieguez Acoustic trio (Cirque du Soleil-eko musika zuzendaria). Yerai Carmona Music to Dream elkarteak kidea da: "Makro-festibalei kontrajarrita guk bestelako artistei eta musikari tokia egin nahi diogu".

Eguarastik ibar osora

Eszenatokiak eta kontzertu nagusiak Eguarasko lursail batean kokatuko dira; izan ere, herria ezaguna da antolakuntzarendako, Ivan Carmona Suakai eta Music to Dream elkarteak kidea, Yerayren anaia, bertara bizitzera joateko prozesuan baitago. Bertan izanen da jaialdiaren muina, baina, ekimena ibar osora zabaldu nahi dute: "Ostiral, larunbat eta igande arratsaldetan izanen dira kontzertuak. Eta, goizetan, ostiralean eta larunbatean, dianak izanen dira Atezko herri guztietan". Gainera, igandean, Beuntzan, 12:00etan,

ekitaldi berezi bat ere izanen da, jaialdiko musikari guztiekin: "karrikadantzako musikariak gidatuko dute, hurbiltzen diren guztiei dantzara gonbidatzeko, eta festibaleko musikari guztiak jotzera daude gonbidatuta *jam session* (edo inprobisazio saio) moduko batera, fusio interesgarri bat egitea da asmoa".

Ingurumena errespetatzeko asmoz

Jaialdiak, bestetik, jasangarritasunaren aldeko apustu bat izan nahi du, Yeray Carmona: "Gaur egungo makro-festibal horien kontrako ikuspuntua da gurea, orain edonon daude horrelako festibal erraldoiak. Haiendako ahalik eta jende gehien erakartzea, hobe, berdin baitzaie ingurugiroari zein kalte egiten dioten. Guk kontrakoa nahi dugu. Naturan egiten den festibal bat nahi genuen, eragiten ahal ditugun

kalteak kontrolatzen, edukiera mugatuarekin eta erregai fosilak erabiltzen ez dituen (elektrizitatea sortzeko eguzki plakekin kargatzen diren litio bateriak eramanen ditugulako eta autobusak jarriko baititugu jendeak kotxea erabili ez dezan). Horretara zuzendutako hainbat ekintza ari gara bultzatzen. Adibidez, festibalean parte hartuko duen artista bakoitzak zuhaitz bat landatuko du, eragindako karbono aztarna arintzeko".

Sarrerak, sanferminak ondoren

Behin betiko kartelarekin batera zabalduko da erosteko aukera. Baina, Atezko herritarrek izanen dute aurretik sarrerak eskuratzeko aukera.

3 egunetako bonoa: 70 euro.

Egunekoa: 30 euro.

Pulunpeko zozketan musutruk parte hartu duten ostatue- tako batzuk

Eskualdeko hainbat ostatuk saria eskaintzen dute, doan, Pulunpeko Zozketa Mundialean. Gure hedabideendako laguntza polita izaten da hori. Guztiak ez dira ale batean sartzen, hemen dituzue batzuk, eta hurrengoan, besteak.

Iraizozko Ostata

San Martín kalea, 18,
31797 · Iraizotz
948 30 53 28

posadadeiraizotz@gmail.com

Ultzamako Benta

Puerto Belate,
31797 Arraitz-Orkin
948 30 51 38
ventadeulzama.com

Etxalekuko Ostata

San Esteban 14,
31869 · Etxaleku
948 50 30 13

Orgi jatetxea

San Simon kalea, 1A,
31799 · Lizaso
948 30 51 26
orgirestaurante.com

Orokietako Ostata

San Tiburzio kalea, 7, 31866
Orokietako
638 72 29 67

Ilarregiarra hil zuten

Azkeneko Pulunpen kontatu genuen gorpuaren bila nola ibili ziren eta nola opatu zuten Uitziko Santa Grazi oihan famatuan.

Kontatu ere kontatu genuen zergatik erori ziren. Judizioa kontatu beharko dugu, baina horretan gertatua kontatu baino lehen, beste zertzelada batzuk agertu gabe ezin utzi:

1.-Pentsatu bai, baina egin? la-ia libratu zen heriotzatik Martin Aizkorbe

Kontakizunaren hasieran kontatu genuen Jose Goñi Lazkanok hil zuela aizkora buruarekin joz Martin Aizkorbe. Hala izan zen, baina, lapurrek besterik zuten pentsatua: xendan aurrena Jose joan behar zuen eta atzetik Aizkorbe. Azkena, berriz, bizkarrean aizkora zeramala, Juan Martin. Hau zen aizkora buruarekin jo eta hil behar zuena, baina ez zen hala izan. Kolpeka

hil behar zen tokira iritsi eta Juan Martin ausartu ez. Puntan zihoan Josek atzera begiratu anaiari eta honek etsipen keinu bat egin zion. Orduan Jose aitzakiaren batekin gelditu egin zen, bidea ez zekiela ongi edo horrelako zerbaitekin, eta Martin jarri zen aurrean eta Jose azkena.

Hiltzeko momentu hura horrela jalki digu, argi eta zehatz beruetear batek:

*Juan Martin in omen yun ikaatu, ez atreittu... eta Joxei eman omen zioken aizkoa ta Joxe hoi korajoso omen yun, oso. Taeakutsi omen zioteken Aizkorberi **Garaiko** soroa, eta,*

-Ikusten duk gue soro'hoi? Ze soro kozkorra den?! Aurtengo udan guk eakii giñin.

Beire yarri men yun ta atzeko aldetik zapla aizkoa burukin yo omen zin Joxe horrek, eta erori omen yun lurrea.

2.-Erosketak egiten? Hala dirudi (Modako gerriko nabarmenak)

La Voz de Navarra egunkarira Don Timoteo Lazkoz Basaburuko idazkariak bidalitako idatzian aski garbi jarri zuen, Aizkorbe desagertu zen egunean Goñitarrak erosketak egitera joan zirela.

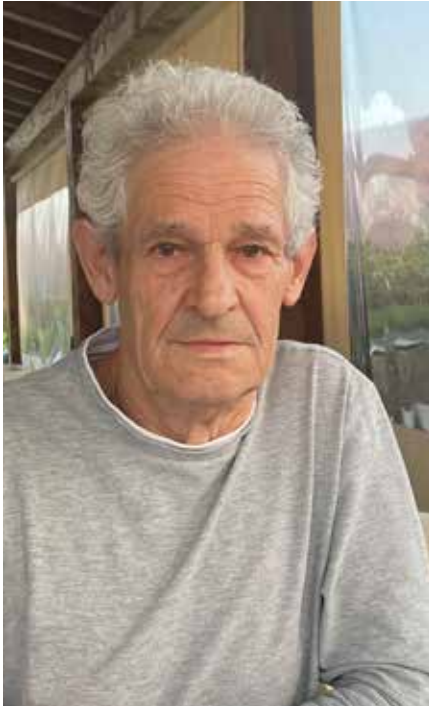
Erosketa kontu hau egia balitz, izan liteke Joxe Etxarrik kontatu duen moduan:

*Eosi omen zittiteken leen izaten zen gerriko politte haietakoak, trapuzkoak edo izaten yittun, oso dotoreek, kolore askotakoak; eosi omen zittiteken gaña, bat oso gorri ta besti'at arroxa kolore edo zerpatt holako. Ondoren, gorri hoi, oso pollit'hoi eman omen zioken **Otsakarko** Felixi, familiakoon batek eo. Ibiltzeko prestatuik men zeukeken, eta amai gauz'hoi, ziatu zunin eman omen zioken zirarrako'at eta suei eman omen zioken.*

Erosketa gehiago eginen zuten, jatekoa eta abar. Eta norbaitek esan ere esan digu aizkora altzairatzera joan zirela Leitzara. Gainera, gastatu ere gastatu zuten dirua, ez baitziren ebatsitako 600 peztak ere agertu. Agertu zen guzia 421,95 ptza besterik ez zen izan. Dena da sinesgarria. Hala balitz, aurreko artikuluan

Ilarregiko Eliz dotorea, bere dorre luxez apaindua.

▲ Silvestre Ramoneda, Ilarregiko Miltxoneko nagusia eta hilaren iloba.

kontatutakoa pitten bat moldatu beharko litzateke.

Bai, Goñitarrak abar samarrak zirela badakigu. Eskuzabalak ere bai, baina batez ere beren buruendako! Modako gerrikoak erosi zituzten Leitzan alajaina, ostutako dirua xahutzera joan ziren Leitzara!

3.-Beleak izan zituzten lagun

Gorpua opatzea zail izan zen. Eta Nafarroako egunkariak Kaboaren argitasuna eta egin zuen lana goraipatu zuten. Bai, hala izanen zen, baina Donostiako La Constancia egunkari integristan, 1925eko otsailaren 3an dakarren kronikan beste zerbait ere badator: bele sail handi bat ikusi zuen guardia zibilak gorpua zegoen zeru gainean. Eta gehitzen du jaten hasiak zirela.

La Constancia nondik atera ote zuen informazio guzia? Iturri franko bazen, batez ere Nafarroako egunkariak, baina kontutxo hau? Jakingarria da Berueteko apezka integrista zela eta Madrilgo El Siglo Futuro egunkariko harpideduna zela. Eta La Constancia ere ez ote zuen hartzen? La Constancia ere iristen zen Nafarroara eta baliteke apezak bidali izana zerbait informazio bertara. Don Agustin Villanueva Iribarren zen Berueteko apezka, tentu handiko gizona berueteak batek esan digunez. Don Timoteo idazkariaren osaba.

4.-Iruñean jendea hiltzaileen zain

Aipatu genuen bezala, irailaren 21ean, igandez, bildu zituzten hiru anaiak Lekunberriko kuartelean.

Eta biharamunean, astelehenez, eguerdia aldera Plazaola trenera igo eta eskuburdinez loturik eraman zituzten Iruñera.

Baina ez zen berueteak bakarra Iruñera joan zena. **Sagastiko** Juan Otxotorena Iriarte soldadu joan behar eta Latasako tren geltokian igan zen trenera. Trenean sartu eta nor ikusiko eta hiru mutilak jarrita, burua makur-makur eginda. Juan Otxotorena, Goñi anaietan gazteena baino urte bat zen zaharragoa zen. Hiru lapurrak ohartu ere ez ziren ohartu Juan beren aldamenetik pasatzean.

Iruñera iritsi tren geltokira eta iruindarrak multzo handian Berueteko lapurrak ikusteko irrikan. Harrera ona eginen zieten!

(Tudela karrikan, ondoren Sindikatuen egoitza eraiki zuten horren parean zen Plazaola trenaren geltokia)

ines oscaría primera doble dos:
de 7 a 10 años, a 8'50 pts.
de 11 a 13 años, a 9'50 "
os de 14 a 17 años, a 10'50.
quedan unos cien pares za-
para niñas de 9 a 12 años,
etas.

os oscaría y charol para ni-
angas. Para caballero y se-
surtido y precios.

**OL : UNICO DESPACHO DE
A EN CALLE MAYOR, NU-
MERO 10.**

CA ARROLLADA POR EL
re el kilómetro 535 y 540 de
Madrid e Irún, fué arrollada
or un tren, una vaca pertene-
vecina de Alsásua, Josefa Co-

Vd. dinero efectuando sus
calzado en **CASA REPARAZ**
Hay siempre en venta mo-
casión.

'La Navarra'
en Estella y Villafranca.
CO RUIZ DE MENDOZA

OR DE UNAS LESIONES.—En
sido detenido Benito Carba-
z, de 20 años de edad, que
n el canal de conducción de
teta y en riña con su compa-

JABONES VENUS PARA TODOS LOS USOS

**NOMENCLATOR DE CIUDADES, VI-
LLA Y ALDEAS.**—Ultimada la impresión
del Nomenclator de las ciudades, villas,
lugares, aldeas, etc., de esta provincia,
referido al año 1920, se previene a los
alcaldes-presidentes de las Juntas muni-
cipales del Censo de población de la mis-
ma que pueden designar de oficio un co-
misionado para que se persone en la Je-
fatura y gratuitamente recoja un ejem-
plar. El comisionado sabrá leer y escri-
bir para firmar al margen del nombra-
miento el recibí.

JOVEN DESAPARECIDO.—Habiendo
desaparecido del monte de Beruete, don-
de trabajaba, el joven Martín Aizcorbe
Cin, de 26 años de edad, hijo de Miguel y
de Saturnina, domiciliado en Ilarregui,
valle de Ulzama, de estatura regular, co-
lor moreno, viste pantalón azul, blusa ne-
gra y camisa azul rayada, se hace público
en el "Boletín Oficial" a fin de que por
los alcaldes, guardias civiles etc., se pro-
ceda a la averiguación del paradero de
dicho joven y caso de ser habido se dé
cuenta al señor Gobernador.

EXQUISITAS
Galletas de Rentería

ma del circuito
mo ya he dicho a
sionar los ánimos
cias de que se h
apuestas—y el d
estado contenido
grandes calores,
brío y pujanza q
que todavía no
gustos ni las bro
vendrá un poquit
partidos de fútb
blos de la provin
lebrado en Amu
Emery.

Los hombres
"ciscos" y de lo
mado con eso de
las discrepancias
Guipúzcoa y el A
bastián, reconoci
la Diputación m
vista en una des
la intervención
de todo lo cual t
to y detallado el

Desde hace va
Pamplona la falta
ta el punto de qu
blecimientos se
queñas.
Para evitar el
originar la escas

▲ La Voz de Navarra jarri zuten iragarkia Martin desagertu zela eta.

Txurdan

MARTIN AIZKORBE ZIA ETA BERE FAMILIAZ DATU BATZUK

Aizkorbe-Zia familia lehenik Auzan bizitu zen eta ondoren Ilarregin. Aita Zenozkoa eta ama Orokietakoa. Hamar haur izan zituzten.

Lehen lau haurrak Auzan sortu ziren eta azkeneko seiak Ilarregin. Gainera beste haur bat jaio orduko hil eta ordezkoa ere ekarri zuten, Marceliano Lorca, ezkontzaz Orbaitzetara joanen zena.

Ilarregin etxe frankotan bizitu ziren, lehenik **Urrutikoetxean**, ondoren **Joantsonean** eta azkenik **Miltxonean**.

Dena dela, etxe hauetaz gain, Martxelo Etxeberria Aizkorbe irazioztarrak esan digu beste bi bordetan ere bizitu izan zirela. 1904-1910eko tartean beharko zuen izan, ondoren behintzat beti herrian ikusiko baititugu.

Martin Aizkorbe errukigarriaz ere zerbait kontatu beharko dugu ba. Martin eta honen bi anaia ari ziren ikazkin Berueteko Goñitarrentzat. Eta Ilarregiko bestak ere heldu ziren, Sanmigeletan hain zuzen, eta etxean ikazkinen diruen zain, erosketak egiteko. Mandatu ederra hartuko zuten Beruetetik!

Ultzamako lekuko batek kontatu digu nola ibili ziren Martin gaizoaren bila:

Aita, Martin desagertu zela jakin zuenean, Beruetera abiatu zen eta bere semeekin batera mendian egunetan ibili zen arrasto zerbaiten bila.

Gauero menditik bueltan tabernan gaseosa bat hartzen omen zuen, eta gero, handik denbora puska batera, Udalak kontua pasatu omen zion.

Eta gure lekukoak honela amaitzen du: "erraten zuen batzuk itten zutela bere alde pixko'at eta gero zaun zela bertzaldera're itten zutela; beldurre edo" "yende haiendako beldurre zutela herrikoak ere"

Martinek, lehenago ere ez zuen suerte handirik izan, soldadu joatetik libratu eta hala ere Afrikara joan zen Auzako **Polloneko** semearen orde, 3.000 peztaren truke. Joaterako 1.000 pztza kobratu zuen, ondoren, kitatzeko, 2.000 pztakoa hartuko zuela-eta. Hiru urteak pasa bai, baina Martin hiltzean ez zen 2.000 pztako hori Aizkorbetarren etxera inoiz iritsi.

Martin gizaixoak, pobrea izanik, hartzeko franko utzi zuen mundu honetan.

Aizkorbe familiak ez aitzinetik eta ez ondotik ere ez zuen suerte handirik izan eta izanen, ez horixe! 1920-1923 tarte horretan, Pedro Aizkorbe, seme zaharrena, Santoñan soldadu zegoela, anginak harrapatu eta zakur bat bezala lastaira zahar batean inork kasurik egin gabe zendu zen. Familia eriaeren bila joan eta ordurako ehortzia!

Eta errematea bezala, 1937an Ramon hil zitzairen gerran, 22 urtetan. Ikaragarria!

Hiztegia

Gorpua: cadáver

Jalki: desgranar. Gauza bat poliki-poliki eta ongi kontatu

Abarra: erraz gastatzen duena. Gastador (Hemen asko erabiltzen da)

Eskuzabala: generoso

Goraipatu: alabar

INTEGRISTA: Izan zen partidu integrista bat, karlismoa epelegi iritzi eta erlijioaz zorrotzagoak izan zirenak

Iturria: informazioa ematen duen pertsona, egunkaria, zelataria...

Harpideduna: suscriptor

Tentua: sensatez, prudencia

Eskuburdinak: esposas

Irrika: ansia, deseo

Egoitza: sede

Eraiki. Construir

Urrutikoetxea: bi bizitza zituen etxe ederra

Errespetu falta? Ez, pertsekuzio latza

Orain bost bat hilabete PSNren errespetu edo begirune faltaz zerbait esan nuen. Euskaldunoi digun errespetu faltaz, zuzen-zuzenean. Hori da kontua, baina hori ez da kontu bakarra. Begiramena izatetik oso urrun daude, oso urrun. Ikus ditzagun azkeneko agintaldian euskarak eta euskaldunok hartu dugun tratatu txarraren adibide bakar batzuk, denak aipatzeko lekuri ez baitugu:

-Eremu mistoan deitutako oposizio-lehiaketetan ez da euskara baloratu (Hori bai, ingelesa, frantsesa eta alemana bai)

-Iruñeko haur eskoletan izugarritzko traba eta bazterketa sufritu izan dugu euskaldun gurasook Iruñeko udalaren partez (UPN.) Bazterketa hori zerbait bederen konpon zezakeen Nafar Gobernuak (PSN), sei haur eskola baititu Nafarroako hiriburuan. Bai tori! Hor ere lau urtez betiko bazterketarekin segitu du PSNk. Euskararendako bat bakarra ere ez.

▲ Chivite

-Hizkuntza Eskoletan (Iruñea eta Tuter) euskararen alorrean, hesi, oztopo eta mespretxua besterik ez da ikusi, atzerriko hizkuntzetan ikusi ez dena, jakina!

-Beriango, Tebaso eta Muru-Arterderretako gurasoek eskatu eta eskatu D ereduko eskola. Hezkuntza Departamentuak PAI-D nahi eta nahiez ezarri die. Euskarazko hutsezko eskola? Ezta pentsatu ere!

-Mendigorriko gurasoei bost pasarazi izan diote euskarazko eskola jartzeko (3 urteko borroka)

-Ziraukiko gurasoak borrokan ari dira D eredua herrian ezartzeko. Eta borrokan segitu beharko dute PSNren euskarafobiaren kontra. Mespretxua, bazterketa eta diktadura.

-Leringo gurasoak D eredurik gabe daude, aitzaki eta maitzaki, euskaldunon eskubideak hankapean hartuz.

-Musika Eskolan eta Kontserbatorioan euskara ez dute behin betiko txertatu nahi, ikasleen eskario, idatzi eta erreklamazioak zabortegira boteaz.

-Euskara nafar guztiona dela? Gure hizkuntza ofiziala dela? Ez eta Elizondon ere! Baztertzea, zokoratzea eta lurperatzea da PSNren politika ofizial bakarra.

Guzia jota, zerbait egin al du euskararen alde PSNk? Egin duen kalte ikaragarriaren ondoan on zertxoren bat egin ote du? Nik ez dut deus ikusi, itxurakeriaren bat salbu.

Esan bezala, euskara eta euskal komunitatea txikitzea eta suntsitzea duela helburu esanen nuke nik.

Nork egin behar du zerbait

euskaldunon alde? Etsaitasuna, ezinikusia eta gorrotoa sentitu izan dut PSNren agintepean. Inoiz ez bezala. Egunero zakurkeriaren bat egin digute, egunero!

Eta bestalde, beste batzuen utzikeria, ezikusia, dena onartzea besterik ez dut sumatu.

Ardo ozpindu, gizaki ozpindu eta diktatura latzena suma dut.

Hala ere ardo frexkoen bila, eguneroko gure lanez eta ekinez segituko dugu, irabazi artio. Jainkoak entzun beza eta gizaki zintzook ez dezagula etsirik hartu. Etsirik hartu gabe, egunero-egunero bizitzaren alde!

Txurdan

Hiztegia

Begirunea: errespetua.

Begiramena, bere bigarren adieran gauza bera esan nahi du. PSNk guri ez begirunerik eta ez errespeturik, baina guk oraindik ere botoak erregalatzen dizkiogu.

Eremu mistoa: Nafarroako Iruñerria eta erdialdea. Euskara XVIII eta XIX. mendean galdu zen dermioa (nik hola ulertu nahi)

PAI: Gazteleraz eta ingelesez den eskola.

Bost!: bost hitzak "hamaika!"k duen esanahia du.

Euskarafobia: PPk eta PSNk euskaldunoi erakutsi izan diguten "maitasuna".

Utzamako eskubaloia taldeak kopa irabazi du

Utzamako nesken eskubaloia taldeak Nafarroako kopa irabazi zuen maiatzean. Denboraldi hasieran oso ongi hasi zirela kontatu digute, baina, aste santuaren ondoren, partidak oso zailak izaten hasi zirela eta, beraz, ez zutela uste kopa irabaziko zutenik. Finala Uharteko taldearen kontra izan zen, partidari aurre egin, zailtasunak gainditu zituzten eta kopa irabazi zuten.

Denboraldia kopa batekin bukatu ondoren, Utzamako eskubaloia taldekoekin hitz egin dugu: Ane Ezkurra, Irene Barberena, Naroa Sarasibar, Irati Otegi, Arhane Etxenike eta Olaia Ariztegi jokalariek eta Iraia Etxenike eta Mairu Illescas, asteburuetakoko partidetakoko entrenatzaileak.

Aurtengo kopa irabazi duzue. Nola sentitu zineten momentu horretan?

Irene Barberena: Denok oso ongi jokatu genuen eta gauzak ongi atera zitzaizkigun. Oso pozik eta oso ongi sentitu ginen momentu horretan, oso harro.

Arhane Etxenike: Ez genuen uste kopa irabazi behar genuenik, baina, azkenean lortu genuen.

Ane Ezkurra: Talde txikia gara, jendeak nekez ezagutzen duena; baina kopa irabazi genuen. Normalean talde bat baino gehiago dago maila bakoitzeko, eta gu talde bakarra gara, jokalariek gutxi dituen gainera.

Olaia Ariztegi: Eta, jokalariek guztiak behar ditugu partidetan, bestela ezin dugu aldaketarik egin.

Iraia Etxenike: Oso gogor jokatu zuten partidetan, eta, aulkietatik elkarri animatzen zioten. Beste

taldea, Uharteko, gogo gutxiagorekin zegoen, eta, azkenean, guk aurre egin genien eta partida irabazi genuen. Jokalariek asko disfrutatu zuten, kopa irabazten zuten lehen aldia baitzen. Eta gu ere oso pozik geunden..

Mairu Illescas: Orain, emaitzak ikusita, lana ongi egin dugula uste dut. Harro gaude, pozik gaude, eta espero dugu jokalariek urte hau disfrutatu izana.

Zein izan dira gakoak kopa irabazteko?

Irene: Gu taldetik kanpo lagunak gara, betiko eskolako lagunak.

Partidetan ongi moldatzen gara eta gure artean elkar ulertzen dugu.

Arhane: Uste dugunean baten batek ez duela ongi egin, esaten diogu, jokalar horrek akatsa hobetu ahal izateko.

Ane: Elkarri animatzen diogu, aulkian gaudenean, jokatzen ari diren horiek animatzen ditugu.

Mairu: Neskei partidetan daukaten hori dena emateko eta kontzentratuak egoteko eskatu diegu. Taldean jokatzeo eta jokalar guztiak parte-hartzeko. Beti irabazten saiatzea ere bai. Kopa seriotasun handiz hartu zuten, oso ongi jokatu zuten eta kasu handia egin ziguten. Horregatik irabazi genuen kopa.

Entrenatzeko garaian zein izan da zuen helburua, zeri ematen diozue garrantzia?

Ane: Ahalik eta hoberen entrenatzen saiatzen gara, partidak errazago irabazteko. Aurreko partidaren gaizki egindakoa praktikatzeko dugu ere.

Irene: Entrenamenduetan gehien egiten ditugun gauzak dira: fintak, desmarkatzea, erasoak, defentsak, kontrak eta abar. Orain arte, astean bitan entrenatu izan dugu; baina, hurrengo urtean hiru entrenamendu egingen ditugu aste bakoitzeko, ostiraletan entrenamendu fisikoak egiten hasiko baikara.

Iraia: Talde bat izaten saiatu gara beti, haien artean harreman ona izatea. Aldi berean, saiatu gara haiek eskubaloia seriotasunez eta interesarekin hartzea. Baina, batez ere, kirolaz disfrutatzea.

Nola ikusten duzue nesken egoera eskubaloiaaren munduan?

Irati: Ongi ikusten dugu. Adibidez, Nafarroan lehenengo mailan jokatzen duen nesken talde bat dago. Hemen, gu baino helduagoak diren neskek ere jokatzen dute.

Irene: Eta txikiagoek ere jokatzen dute. Txikiagoek talde on bat dute. Gu, adibidez, aurtan, bi talde izan ditugu, baina, heldu den urtean, lau izango gara.

Denak: Eta etorkizunean, eskubaloian jarraitzea gustatuko litzaiguke.

Iraia: Beste kirolekin alderatuta, eskubaloia femeninoa garatuta dago. Adibidez, Beti Onak taldea, maila guztietako neska talde asko dituzte; eta, zaletasun handia dagoenez, bai nesken eta bai mutilen taldeetan ere, harmaila betetzen da partidaren guztietan. Ez du inporta mutilen edo nesken taldeak diren. Zaletasuna badago, jendea edozein partidura joaten da. Beste kirolekin nesken eta mutilen taldeen arteko alde hori ikusten da, baina nik eskubaloian ez dut

ikusten. Eskubaloia femeninoari etorkizuna ikusten diot.

Heldu den urtean?

Irene: Heldu den urterako motibatuta eta gogoz sentitzen gara.

Naroa Sarasibar: Ea liga irabaztea lortzen dugun, eta kopa berriro ere bai.

Zer da gehien gustatzen zaizuen eskubaloian? Zer da zailena edota gogorrena?

Irati: Oso ongi pasatzen dugula da; esperientzia polita da.

Arhane: Gainera, estresatuta zaudenean eskubaloia egiteak laguntzen du.

Naroa: Edo azterketa garaian ere bai.

Arhane eta Naroa: Okerrena da, asteburuetako partidetan esaterako, gaizki jokatzen badugu atsekabetuta sentitzen garela. Gaizki jolasten dugunean edota partida galtzen dugunean.

Demagun lagun bat eskubaloian izena ematea pentsatzen ari dela; zer esango zenioke?

Irati: Apuntatzeko esango nioke, oso ongi pasako duelako eta gustura egongo delako gurekin jolasten.

▲ Eskubaloiko taldea kopa irabazi zuten egunean.

Udako albiste, jarduerak eta agenda zabala

Uda heldu da, eta amezti.eus-en albisteak, agenda eta bestelako jarduerak eguneratzen jarraituko dugu. Hilero bezala, Ultzamaldean gertatutakoak eta eskaintzen diren jardura eta ekintzaak ikusgarri izango dituzue webgunean; bai eta irratiko azken podcast-ak ere.

Honetan, udalerrietan ospatu diren jaien berri izanen duzue, Lanzko Euskararen eguna, edota Ultzamako Koadrilen eguna, esaterako. Elkarrizketen artean, Izaskun Urkijo zinemako arte zuzendaritza lanetan ibiltzen dena, Basaburuan proiektatu zen Bizkarsoro filmaren nondik norakoan kontatu dizkigu. Eta, Broma Gutxi irratsaioko bosgarren eta seigarren saioa entzungai

dituzue dagoeneko, besteak beste. Bukatzeko, kirol jardueren berri emango dizuegu eta agenda eguneratzen jarraituko dugu udan izanen diren jardueraz disfrutatu ahal izateko.

Ultzamako Koadrilen
Eguna Qr

Ultzamaldean ospatzen diren jaien artean, Ultzamako koadrilen bigarren edizioa izan zen Larraintzarren. Jardueren artean, Herri Kirol desafioa izan genuen; eta, Etxikarte izan zen txapelduna, bigarren urtez jarraian. Argazki galeria ere ikusgai amezti.eus-en.

Eta kirolari dagokionez, hasi berri dugu Toki Alai Elkartek urtero antolatzen duen Gartzarongo pilota txapelketa. Aurten, 235 bikotek eman dute izena eta 6 mailatan lehiatuko dira. Webgunean jarraitu ahalko dituzue Gartzarongo XXXIX. Txapelketaren inguruko berriak.

Izaskun Urkijoren
elkarrizketa

Azken hilabete honetako elkarrizketen artean, Izaskun Urkijo, zinemako arte zuzendariarena aurkituko duzue. Ekainaren 16an, igandea, Basaburuan "Bizkarsoro" filma proiektatu zen, eta ondoren, solasaldia izan zen filmeko lan-taldekoa izan den Izaskun Urkijorekin. Filma, Euskal Herriko hainbat herritan zehar mugitu izan da aurren, Aizarotzeko herrian bezala; eta, Izaskun Urkijok Euskal Herriko txoko askotan egin den Bizkarsoro erakustearen nondik norakoak kontatu dizkigu. Amezti.eus webgunean irakurri dezakezue elkarrizketa osoa.

Irratiari dagokionez, Tipule Menierek gidatutako Broma gutxi irratsaioaren azken atalak entzungai dituzue webgunean. Hardcore punk zaleendako saioa, alegia; izan ere, genero musikal hauetako biniloak jartzen dizkigu zuzenean. Bosgarren saioan, Motozerra eta Bisturi atalean, "demokrazia" eta hauteskundearen inguruko hausnarketa egin zuen.

**QR Dialeko Azkenak.
Esan Erranek,
25 urte

Esan Erran irratiak 25 urte bete ditu eta Bi ahizpak bideoko Aritz Gorostiagaren laguntzarekin haren ibilbideari errepeaso eman diogu Dialeko Azkenak dokumentalean. Orain, denon eskura jarri nahi izan dugu, beraz, Amezti.eus-en ikusgai, dagoeneko.

Bestalde, badakizue azken urteotako Pulunpe aldizkari guztiak ere irakurgai dituzuela amezti.eus-en, PDF formatuan. Eta, adi... udan herrietako festak ere iritsiko baitira, eta, jakin badakizue, gure eskualde zabal honetan ez direla inoiz amaitzen... Horien eta bestelako ekimenen berri ematen segituko dugu gure Agenda atalean. Ez galdu!

QR Broma Gutxi

Zorionak Zorionak !

Zorionak Lorea eta Malen!

Zorionak Olaia!

Zoriondu zure laguna
Pulunpen!
pulunpe@gmail.com

Bi liburu, udarako

Eta ia konturatu gabe, udan gaude: oporrak, jaiak, igerilekua, siesta... eta irakurketak. Hilabete hauek irakurtzeko garai ona dira askorentzat. Eta zer irakurri?

Betiko eztabaida da: zenbaitek nahiago dute irakurketa luze bat: klasiko bat edo bostehun orrialdeko liburu bat (idea batzuk: Kixote, Odisea... edo nobedade bat, David Uclesen *La República de las casas vacías*, gerra zibilaren ikuspegi bat errealismo magikotik). Beste batzuek irakurketa lasaiagoak aukeratzen dituzte, konplikaziorik gabekoak, eleberri beltzak, best-seller-ak, edo umorezko liburuak, hala nola *Un hipster en la España vacía*, Daniel Gasconena, liburutegian ere badaukaguna...

Gu irekita egongo gara uztailera eta abuztuko ia egun guztietan (ordutegia 10:30etatik 13:30etara da, astelehenetik ostiralera) eta bertan aurkituko dituzue irakurketa hauek edo beste batzuk, baina lerro hauek aprobetxatu nahi ditugu udarako bi gomendio egiteko:

Gora Euskal Herrientsak!

Lehenengoa, Asisko Urmenetaren azken lana. Ostiral Kulturaletako ohiko bisitarietako bat da eta joan den maiatzean Eritzgoitiko Kultur Eskolan komiki hau aurkeztu zigun. Aurkezpen entretenigarri eta argigarria izan zen, non Asiskok, beti bezala errotulagailua eskuan, gure iragan hurbileneko istorio eta pertsonaia mordoa aurkitu zizkigun. Gora Euskal Herrientsak! Asisko Urmenetaren saiakera grafikoak bost erride edo irakasle garrantzitsuri omenaldia egin nahi die. Haien artean, Kapitolina Buztintze Larrondo -Uxue, 1867-, Malena Jauregiberri Erbin -Aloze, 1884-, Jule Fernandez Zabaleta -Iruñea, 1898-, Katalina Alastuei Garaikoetxea -Iruñea, 1899-, Elbira Zipitria Irastortza -Donostia, 1906-, haien biografiak argitara ekarri ditu. Bistan da transmisioan emakume aitzindariak zerrenda zabalagoa dela, eta komiki-album hau omenaldia ere bada Emakume Abertzale Batza, Begiraleak eta Euskal Eskolak gauzatu zituen maistra kontzienteei, errieherrizale haiei. Asisko Urmenetak idatzi eta marraztutako liburu hau argitalpen kooperatiboa da, Begiraleak elkartearen (EKE), Erroa argitaletxearen eta Herrima argitaletxearen artean, eta berreskurapen-ariketarako lanabes izan nahi du. Dom Campistron ilustratzaileak ere parte hartu du liburuan, barneko mapa eta 1924ko manifestua ilustratu baititu bere estilo askeaz bezain hausleaz.

Itzulpena-traducción

Gaur egin nahi dugun beste gomendioa Angel Erro Burlatako idazlearen azken liburua da, *Itzulpena-Traducción*. Nafarroako Gobernuak antolatutako Navarro Villoslada I. Literatura Saria irabazi zuen olerki bilduma bat da. *Itzulpena-Traducción* -n Erro jolas literario interesgarria egiten du bere olerkien itzulpen edo edizio elebidunetik abiatuta. Izan ere, liburuaren sinopsiak azaltzen dituen bezala "liburu honek elebitasunari eta itzulpenari egin nahi die gorazarre, baina batez ere poesiari buruzko

ikerketa da, hitzetatik harago bizi omen den egia poetikoari buruzkoa (elebitasun eta itzulpenaren bidez, hain zuzen). W. H. Audenen ustez, poeta osoki elebidun batek olerki bera idatziko balu bere bi mintzairetan, eta beste norbaitek bertsio bakoitza beste hizkuntzara itzuliko balu, irakurleek ezinezkoa lukete haien arteko loturari

antzik ematea. Hemen ere poema bakoitza bi aldaeratan emana dago, egilearen mintzaira

banatan, (aurreko lanetan bezala, amodioaz, desiraz edo galeraz mintzo den) sentimendu

Gure adiskideen oroitzapenean

Zurekin haziz joan gara ilobok ezkerrenez

Gizon eskuzabal, sentibera eta bizitzako jakituriar betea. Gurekin izanen zara beti, nahiz zure falta hautesten dugun.

Beti gure onaren bila. Oroitzapen agorrezinak... Utzi diguzun ondare bikainena.

Joaquin Arano Lanpreabe hil zaigu

Nola atzendu, gazte-gaztetan auto istripu bat izan eta tetraplegiko gelditu zitzaigun egun madarikatu hura? Astindu ederra hartu genuen Joaquin larri zegoela entzun genuenean!

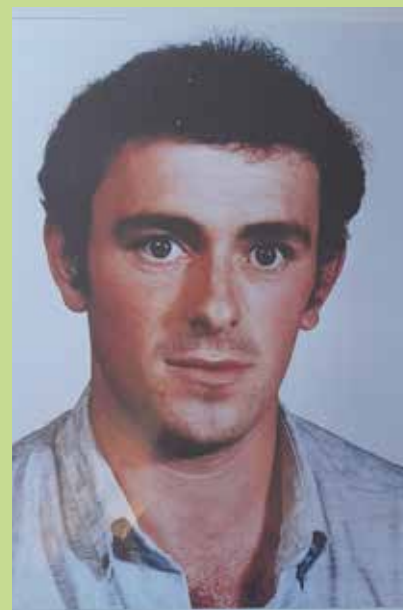
Gutxiago atzenduko zaigu erakutsi zigun indarra eta tentu ona zorigaitzari aurre egin zionean.

Eta urteak eman ditu Cordobillako Infanta Elenan, bizitzari bere aldarterik onena eskainiz heriotza etorri zaion artio. Hil ere gazte hil zaigu, 60 urtean joan baitzitzaigun martxoren 17an.

Inoiz ez zuen indarra, kemena, adorea eta irribarrea galdu.

Eta Berueteri zion atxikipena eta euskararendako maitasuna bizi guzian gorde zuen.

Joaquin, joan haiz, baina gurekin geldituko haiz betiko! Egun handira artio!

2024ko maiatza

2024ko maiatzean gure alderdian izan diren jaiotzak, ezkontzak eta heriotzak

Sortzeak:

ANUE Etulain

Arai Arronitz Gomez, **Lopitxenean (Bizkarrondon)** sortu zen maiatzaren 4an. Gurasoak: Jaione eta Alvaro.

▲ Arai, ederki zaindua

ULTZAMA Auza

Malen Landiribar Iribarren, Auzan sortu zen maiatzaren 25ean. Gurasoak: Lander eta Amaia.

▲ Malen, auzarra

Ezkontzak:

ULTZAMA Alkotz

Beñat Primo Egea eta Itziar Ziganda Barberena maiatzaren 11n ezkondu ziren. Alkotzen bizi dira.

“Zorionak ezkonberriei”

▲ Itziar eta Beñat

Heriotzak:

ATETZ Beratsain

Francisco Etxaide Elorga, **Frantxeneko** nagusia, maiatzaren 2an hil zen, 75 urtetan.

ULTZAMA Iraizotz

Purificación Urrutia Lasaga, **Elgorneko** etxekoandrea, maiatzaren 19an hil zen 99 urtetan.

▲ Puri

“Beti izanen zaituztegu gogoan.”

MANTENTZE - LANAK · INSTALAZIOAK · KONPONKETAK · ARGI PUBLIKOAK
PROYEKTUAK · AURREKONTUAK · BOLETINAK ETA ZIURTAGIRIAK

KARRIKOLAR
ELEKTRIZITATEA

629 31 53 32 · 722 766 835

LIZASO · karrikolaregoitz@gmail.com

**GOTELET-A
KENTZEA**

**FATXADAK
ZAHARBERRITZEA**

**IRAGAZGAITEA
(IMPERMEABILIZACIONES)**

DAVID ELIZONDO PINTURAK
DEKORAZIO ETA INDUSTRIA PINTURA

**KALITATEA
ETA
GARBITASUNA**

**AURREKONTUA
KONPROMEZURIK GABE**

678623866

ZIAURRITZ · argapin@hotmail.com

Dialeko Azkenak. Esan Erranek 25

*irratiaaren dokumentala
ikusgai amexti.eus webgunean*

